

2018 m. gegužės 31 d., ketvirtadienis

P8_TA(2018)0238

Padėtis Nikaragvoje**2018 m. gegužės 31 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl padėties Nikaragvoje (2018/2711(RSP))**

(2020/C 76/19)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į ankstesnes savo rezolucijas dėl Nikaragvos, ypač į 2008 m. gruodžio 18 d. ⁽¹⁾, 2009 m. lapkričio 26 d. ⁽²⁾ ir 2017 m. vasario 16 d. ⁽³⁾ rezolucijas,
- atsižvelgdamas į 2012 m. ES ir Centrinės Amerikos asociacijos susitarimą,
- atsižvelgdamas į Nikaragvai skirtą ES šalies strategijos dokumentą ir 2014–2020 m. orientacinę daugiametę programą,
- atsižvelgdamas į 1966 m. Tarptautinių pilietinių ir politinių teisių paktą,
- atsižvelgdamas į 1948 m. Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją,
- atsižvelgdamas į 2004 m. birželio mėn. ES gaires dėl žmogaus teisių gynėjų,
- atsižvelgdamas į Nikaragvos Konstituciją,
- atsižvelgdamas į Komisijos pirmininko pavaduotojos ir Sąjungos vyriausiosios įgaliotinės užsienio reikalams ir saugumo politikai (toliau – Komisijos pirmininko pavaduotoja ir vyriausioji įgaliotinė) atstovo spaudai 2016 m. lapkričio 19 d. pareiškimą dėl rinkimų Nikaragvoje galutinių rezultatų,
- atsižvelgdamas į Komisijos pirmininko pavaduotojos ir Sąjungos vyriausiosios įgaliotinės atstovo spaudai 2018 m. balandžio 22 d. ir 2018 m. gegužės 15 d. pareiškimus dėl Nikaragvos,
- atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų vyriausiojo žmogaus teisių komisaro biuro (OHCHR) 2018 m. balandžio 27 d. pranešimą spaudai dėl žmogaus teisių padėties Nikaragvoje,
- atsižvelgdamas į Amerikos šalių žmogaus teisių komisijos (IACHR) 2018 m. gegužės 17–21 d. vizitą Nikaragvoje siekiant ištirti padėtį ir į jos 2018 m. gegužės 21 d. preliminarų pareiškimą,
- atsižvelgdamas į JT žmogaus teisių biuro atstovės spaudai Lizos Throssell 2018 m. balandžio 20 d. pareiškimą dėl smurto per protestus Nikaragvoje,
- atsižvelgdamas į Amerikos valstybių organizacijos (AVO) 2018 m. gegužės 14 d. pranešimą spaudai dėl vizito, per kurį buvo tiriama padėtis Nikaragvoje,
- atsižvelgdamas į AVO generalinio sekretoriato 2017 m. sausio 20 d. pranešimą dėl Nikaragvos ir į 2018 m. balandžio 22 d. pareiškimą, kuriuo smerkiamas smurtas Nikaragvoje,
- atsižvelgdamas į Nikaragvos vyskupų konferencijos pranešimus, ypač naujausią 2018 m. gegužės 23 d. pranešimą,
- atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 123 straipsnio 2 ir 4 dalis,

⁽¹⁾ OL C 45 E, 2010 2 23, p. 89

⁽²⁾ OL C 285 E, 2010 10 21, p. 74.

⁽³⁾ Priimti tekstai, P8_TA(2017)0043.

2018 m. gegužės 31 d., ketvirtadienis

- A. kadangi pranešama, kad per taikius studentų vadovaujamus protestus, kurie prasidėjo 2018 m. balandžio 18 d. kaip pasipriešinimas socialinės apsaugos reformoms, apie kurias pranešė Prezidentas Daniel Ortega, žuvo mažiausiai 84 žmonės, daugiau kaip 860 buvo sužeista, o daugiau kaip 400 – suimta; kadangi dauguma nukentėjusiųjų buvo kulkomis sužeisti į galvą, kaklą, krūtinę ar pilvą, o tai yra aiškus neteisminių egzekucijų požymis; kadangi Nikaragvos valdžios institucijos atvirai niekino protestuotojus, vadindamos juos vandalais ir kaltindamos politinėmis manipuliacijomis;
- B. kadangi 2018 m. balandžio 23 d. D. Ortega paskelbė, kad socialinės apsaugos reforma atšaukiama, tačiau demonstracijos peraugo į tebesitęsiančius plataus masto neramumus, raginimus paskirti laikinąją vyriausybę ir atkurti demokratinę tvarką; kadangi kitos nepasitenkinimo ir atvirų konfliktų priežastys yra staigiai išaugusios į eksportą orientuotos gavybos veiklos apimtys;
- C. kadangi 2018 m. balandžio 20 d. Managvos metropolijos katedroje kovos su maištininkais pajėgos ir Nikaragvos sandinistų nacionalinio išvadavimo fronto narių grupė, kurios veikia visiškai nebaudžiamos, su policijos pritarimu ir jai padedant, užpuolė 600 studentų; kadangi Amerikos šalių žmogaus teisių komisija dokumentuose užfiksavo išpuolius keturiuose universitetuose (UCA, UPOLI, UNA ir UNAN);
- D. kadangi didelis nukentėjusiųjų skaičius rodo, kokios brutali buvo represijos, vykdytos valdžios institucijų, pažeidžiant būtinumo ir proporcingumo principus, privalomus pagal tarptautinę teisę ir standartus, kuriais ribojamas jėgos naudojimas; kadangi Nikaragvos nacionalinės policijos vadas Aminta Granera dėl perdėto jėgos naudojimo atsistatydino;
- E. kadangi žiniasklaidos priemonės, kuriomis buvo pranešama apie protestus, buvo savavališkai nutildytos, o nors kiek besipriešinantys žurnalistai bauginami ir kalinami; kadangi Nikaragvos valdžios institucijų teisės į žodžio laisvę pažeidimai ir opozicijos lyderių bauginimas buvo pasmerkti kaip išpuoliai prieš piliečių laisves; kadangi žurnalistas Angel Gahona buvo nušautas tiesioginės transliacijos metu;
- F. kadangi žmogaus teisių organizacijos užfiksavo daug skundų dėl to, kad valstybinėse ligoninėse sužeistiems protestų dalyviams nebuvo suteikiama reikiama pagalba ir gydymas;
- G. kadangi 2018 m. balandžio 27 d. Nacionalinės Asamblėjos pirmininkas Gustavo Porras pranešė, jog steigiama Tiesos komisija įvykiams per protestus tirti; kadangi 2018 m. gegužės 6 d. septynių įstatymų leidėjų taryba (penki iš jų priklauso prezidento D. Ortegos partijai) į šią komisiją atrinko penkis narius, o Nacionalinė Asamblėja patvirtino jų paskyrimą;
- H. kadangi 2018 m. gegužės 17–21 d. Nikaragoje lankėsi Amerikos šalių žmogaus teisių komisija; kadangi ji užfiksavo neteisėtą ir savavališką sulaikymą, kankinimą ir žiaurą, nežmonišką ir žeminančią elgesį, spaudos cenzūros atvejų, išpuolių prieš spaudą ir kitokių formų bauginimo atvejų, pavyzdžiui, grasinimo, priekabiavimo ir persekiojimo, kuriais buvo siekiama išvaikyti protestus ir neleisti piliečiams juose dalyvauti;
- I. kadangi nacionalinis dialogas tarp D. Ortegos ir Nikaragvos opozicijos bei pilietinių grupių, kuriam tarpininkavo Katalikų bažnyčia ir kuris buvo pradėtas 2018 m. gegužės 16 d., nepadėjo rasti krizės sprendimo ir buvo neribotam laikui nutrauktas, nes vyriausybės derybininkai atsisakė diskutuoti dėl 40 punktų darbotvarkės, kurią pateikė tarpininkai (į darbotvarkę buvo įtrauktas veiksmų planas dėl demokratinių rinkimų, įskaitant rinkimų įstatymo reformas, rinkimų datos paankstinimą ir draudimą perrinkti prezidentą); kadangi buvo pasiūlyta įsteigti jungtinį komitetą, kurį sudarytų šeši asmenys: trys vyriausybės atstovai ir trys platformos „Alianza Cívica por la Justicia y la Democracia“ atstovai;
- J. kadangi nuo 2007 m. D. Ortega buvo tris kartus iš eilės perrinktas rinkimuose, nepaisant to, kad Nikaragvos Konstitucijoje draudžiama tą patį asmenį perrinkti kelis kartus iš eilės, o tai rodo, į kokio lygio korupciją ir autoritarizmą yra įklimpusi ši valstybė; kadangi 2011 m. ir 2016 m. rinkimus dėl pažeidimų labai kritikavo tiek ES institucijos, tiek AVO, nes jie vyko nedalyvaujant nė vienos iš šių organizacijų stebėtojams ar kitiems patikimiems tarptautiniams stebėtojams;

2018 m. gegužės 31 d., ketvirtadienis

- K. kadangi viena didžiausių problemų tebėra viešajame sektoriuje paplitusi korupcija, įskaitant korupciją, susijusią su J. Ortigos artimaisiais; kadangi valstybės pareigūnų papirkimėjimas bei muitinės ir mokesčių institucijų vykdomo neteisėto konfiskavimo ir savavališko vertinimo atvejai yra labai paplitę reiškiniai; kadangi buvo išreikšta pagrįstas susirūpinimas dėl Nikaragvos vyriausybės nepotizmo; kadangi žmogaus teisių organizacijos pasmerkė laipsnišką galių sutelkimą vienose rankose, kuris paskatino vienos partijos valdymą ir institucijų silpnėjimą;
- L. kadangi pastarąjį dešimtmetį Nikaragvos valstybėje demokratijos ir teisinės valstybės padėtis suprastėjo; kadangi siekis kurti ir stiprinti demokratiją ir teisinę valstybę bei pagarbą žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms turi būti neatskiriama ES išorės politikos dalis, įskaitant ir Europos Sąjungos ir Centrinės Amerikos šalių 2012 m. asociacijos susitarimą;
1. smerkia brutalias taikių protestuotojų, prieštaraujančių socialinės apsaugos sistemos reformai, represijas ir bauginimą Nikaragvoje, dėl kurių daug žmonių Nikaragvos valdžios institucijų, ginkluotųjų pajėgų, policijos ir smurtinių grupuočių, remiančių vyriausybę, buvo nužudyti, pradanginti arba sulaikyti be teismo; primena visoms Nikaragvos saugumo pajėgoms jų pareigą – visų pirma apginti piliečius nuo smurto;
 2. reiškia užuojautą visų per protestus žuvusių ir sužeistų asmenų šeimoms;
 3. ragina Nikaragvos valdžios institucijas nutraukti visus smurtinius veiksmus prieš teise į saviraiškos laisvę ir susirinkimų teise besinaudojančius žmones; taip pat prašo demonstracijų dalyvių ir protestus organizuojančių pilietinės visuomenės organizacijų, naudojantis savo teisėmis, susilaikyti nuo smurto naudojimo; ragina Nikaragvos valdžios institucijas paleisti visus savavališkai kalinamus asmenis, atlyginti žalą visų nukentėjusiųjų šeimoms nariams ir suteikti garantijas, kad prieš juos nebus imamas jokių baudžiamojų persekiojimo veiksmų; primygtinai ragina valstybės valdžios institucijas susilaikyti nuo viešųjų pareiškimų, kuriuose stigmatizuojami demonstrantai, žmogaus teisių gynėjai ir žurnalistai, taip pat nenaudoti valstybinės žiniasklaidos viešosioms kampanijoms, kurios gali paskatinti smurtą;
 4. ragina Nikaragvos valdžios institucijas nedelsiant leisti vykdyti tarptautinį, nepriklausomą ir skaidrų tyrimą, siekiant baudžiamojon atsakomybėn patraukti už per protestus vykdytas represijas ir žudymus atsakingus asmenis; atsižvelgdamas į tai, palankiai vertina IACHR vizitą į Nikaragvą ir reiškia susirūpinimą dėl preliminarios ataskaitos išvadų; ragina tarptautinę bendruomenę atlikti aktyvų vaidmenį atsakomybėn patraukiant atsakingus asmenis;
 5. prašo Nikaragvos vyriausybę pripažinti ir sustiprinti IACHR pateiktų rekomendacijų įgyvendinimo stebėsenos komiteto autoritetą ir sudaryti naujų vizitų tvarkaraštį; ragina sukurti viešąjį apsilankymo ligoninėse registrą, kaip to reikalavo Amerikos šalių žmogaus teisių komisija;
 6. ragina Nikaragvos valdžios institucijas suteikti visiems visuomenės nariams, įskaitant opozicijos jėgas, žurnalistus ir žmogaus teisių gynėjus, įskaitant aplinkosaugos aktyvistus ir pilietinę visuomenę, pakankamai erdvės laisvai veikti pagal tarptautinę teisę, siekiant visoms prieštaraujančioms jėgoms sudaryti galimybes dalyvauti diskusijose dėl padėties Nikaragvoje ir gerinti žmogaus teisių padėtį šalyje; primena, kad visapusiškas opozicijos dalyvavimas, teismų sistemos nešališkumas, nebaudžiamumo panaikinimas ir žiniasklaidos pliuralizmo užtikrinimas yra esminiai veiksniai siekiant atkurti demokratinę tvarką šalyje;
 7. apgailestauja dėl to, kad Nikaragvoje prieš protestus ir po jų buvo pažeista žiniasklaidos laisvė; mano, jog yra nepriimtina tai, kad per protestus valdžios institucijos užvaldė žiniasklaidos priemones; ragina vyriausybę šalyje atkurti visišką žiniasklaidos laisvę ir žodžio laisvę ir sustabdyti žurnalistų bauginimą;
 8. atkreipia dėmesį į tai, kad neseniai buvo pradėtas nacionalinis dialogas ir įsteigta Tiesos komisija, turinti apimti nepriklausomų nacionalinių subjektų dalyvavimą visuose sektoriuose, taip pat tarptautinius veikėjus; apgailestauja, kad pirmasis nacionalinio dialogo raundas nepavyko dėl Nikaragvos vyriausybės nustatytų apribojimų, ir reiškia viltį, kad neseniai atnaujintas dialogas suteiks galimybę įveikti krizę ir nutraukti smurtą; pabrėžia, kad bet koks dialogas turėtų vykti nenaudojant smurto ir represinių veiksmų, laikantis įstatymų ir Konstitucijos ir vadovaujantis principu, kad teisės aktų pakeitimai turi būti daromi juose nustatyta tvarka;

2018 m. gegužės 31 d., ketvirtadienis

9. smerkia neteisėtus veiksmus, vykdytus pažeidžiant teismų sistemą, dėl kurių buvo pakeista Konstitucija ir pašalinti prezidento kadencijos trukmės apribojimai, taip sudarant sąlygas nuolat prezidentu būti D. Ortegai, aiškiai pažeidžiant teisę į demokratinius rinkimus; pabrėžia, kad reikalingos stiprios demokratinės institucijos ir susirinkimo laisvė bei politinis pliuralizmas; taigi ragina siekiant išspręsti politinę krizę vykdyti rinkimų reformą, kuri užtikrintų sąžiningus, skaidrius ir patikimus rinkimus, rengiamus tarptautinių standartų;

10. ragina valdžios institucijas kovoti su Nikaragvos politiniuose sluoksniuose paplitusia korupcija, kuri kenkia visų valstybės institucijų veiklai ir riboja užsienio investicijas; ragina įgyvendinti Nikaragvos kovos su korupcija teisės aktus, įskaitant teisės aktus dėl kyšininkavimo, piktnaudžiavimo tarnybine padėtimi ir kyšių už viešąsias paslaugas; yra susirūpinęs dėl sąsajų tarp prezidento D. Ortegos ir kitų konfliktų regione; ragina Nikaragvos valdžios institucijas pasirašyti ir ratifikuoti Tarptautinio baudžiamojo teismo Romos statutą;

11. pažymi, kad, atsižvelgiant į Europos Sąjungos ir Centrinės Amerikos šalių asociacijos susitarimą, Nikaragvai turi būti priminta apie būtinybę laikytis teisinės valstybės, demokratijos ir žmogaus teisių principų, kaip nustatyta susitarimo žmogaus teisių sąlygoje; primygtinai ragina ES stebėti padėtį ir, jei reikia, įvertinti priemones, kurių gali būti imamasi; perspėja dėl rimtų politinių, ekonominių ir investicinių pasekmių, galinčių kilti dėl žmogaus teisių pažeidimų;

12. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams, Amerikos valstybių organizacijos generaliniam sekretoriui, Europos ir Lotynų Amerikos parlamentinei asamblėjai, Centrinės Amerikos Parlamentui, Limos grupei ir Nikaragvos Respublikos vyriausybei ir parlamentui.
